

ג. אופן השמעת השאלה.

לא יהרהר את השאלה בלבו בלבד, שנאמר "וּלְפָנַי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֵד וְשָׁאֵל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים לְפָנָיו ה' עַל פִּי וְצִאוּ וְעַל פִּי וְבֵאוּ הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִתּוֹ וְכָל הָעֵדָה", לדרוש שיוציא השאלה מפיו. **ולא ישאל בקול** שישמעו כל העומדים שם את השאלה, כי נאמר, "וְשָׁאֵל לוֹ", לומר שרק הכהן ישמע את השאלה. **אלא יאמר כדרך שאמרה חנה בתפילתה**, כמו שנאמר, "וְחִנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ רַק שִׁפְתֶיהָ נְעוּת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע וַיִּחַשְׁבָה עָלֶי לְשַׁכְּרָה" (שמואל א' י"ג).

ד. כמה שאלות ישאל בבת אחת.

אין שואלים שני דברים כאחד, אלא ישאל שאלה אחת ויקבל תשובה, ואז ישאל שאלה שניה.

ואם שאל שני דברים כאחד, מקבל תשובה על אחד מהם, שהוא הראשון שהיה ראוי לשאול.

וכן מצינו, שכשחשש דוד שיסגירוהו בני קעילה לשאול, שאל דוד שתי שאלות, "הֲיִסְגְּרֵנִי בְעָלֵי קַעִילָה בְּדוֹ הַיָּרֵד שְׂאוֹל כְּאִשֶׁר שָׁמַע עֲבָדָךְ ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם זֶה לְעַבְדְּךָ וַיֹּאמֶר ה' יָרֵד" (שמואל א' כ"ג י"א), והשיבו על אחת, "וַיֹּאמֶר ה' יָרֵד". ואף שהיתה זו תשובה לשאלה השניה ששאל, עליה השיבו תחילה, כי עליה היה צריך לשאול ראשון, והוא לא שאל כסדר.

וכשידע שלא שאל כסדר, חזר ושאל שאלה שניה, "וַיֹּאמֶר דָּוִד הֲיִסְגְּרוּ בְעָלֵי קַעִילָה אֶתִּי וְאֵת אֲנָשֵׁי בְּיַד שְׂאוֹל וַיֹּאמֶר ה' יִסְגְּרוּ" (שמואל א' כ"ג י"ב), והשיבו גם עליה "וַיֹּאמֶר ה' יִסְגְּרוּ".

אכן כשהדבר נחוץ, ואין שהות להמתין, שואלים אף שני דברים כאחד, ומקבלים תשובה על שניהם.

שכן מצינו שכשרצה דוד לדעת אם לרדוף אחרי אנשי צקלג שאלה שתי שאלות "וַיִּשְׁאֵל דָּוִד בַּה' לֵאמֹר אֶרְדֹּף אַחֲרַי הַיּוֹם הַזֶּה אֲשַׁגְּנוּ וַיֹּאמֶר לוֹ רֹדֵף כִּי הִשָּׁג תִּשָּׁג וְהִצַּל תִּצְלִי"

^א כן פירש רש"י. ויל"ע בדבר, הלא אורים ותומים על לבו, ואם כן ודאי שפיו אליהם. ושמא הכוונה לכך שצריך להרכין פניו אליהם. ויל"ע בדבר. והרמב"ם כתב, "וכיצד שואלין, עומד הכהן ופניו לפני הארון", אמנם לפי זה משמע שאין שואלים אלא במקום הארון, ומיהו אפשר שהכוונה לצד הארון, כלומר לצד בית המקדש, אף כשהוא רחוק משם. ויל"ע בדבר.